

**W. Borkowski, I. Jaworowska, W.
Migal, S. Sałaciński, M. Zalewski, R.
Dziklińska, M. Hajduk**

**Krzemionki, gm. Bodzechów, woj.
kieleckie**

Informator Archeologiczny : badania 22, 15-16

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ułamek ceramicznej celtyckiej (fragment naczynia grafitowego i ułamek cienkościennej naczynia toczzonego na kole).

8. Jeden z przebadanych obiektów zawierał ręcznie leploną ceramikę kultury przeworskiej z okresu późnorzymskiego.

9. W materiale z warstwy kulturowej stwierdzono także obecność pojedynczych fragmentów obtaczanej ceramiki wczesnośredniowiecznej.

Badania będą kontynuowane.

▬ Kraków - Opatkowice, st. 5 i 6. - patrz okres wpływów rzymskich.

**Krzemionki, gm. Bodzechów,
woj. kieleckie**

**Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie**

Badaniami kierował Wojciech Borkowski. Poszczególne odcinki prowadzili mgr mgr Iwona Jaworowska, Witold Migal, Sławomir Sataciński, Marek Zalewski. Poza tym udział wzięli: Regina Dziuklińska, Małgorzata Hajduk. Finansowało PMA w Warszawie. Działają sezon badań. Kopalnie krzemienia pastastego. Neolit - wczesna epoka brązu. Kultury - amfor kulistych i mierzaniowicka.

Prace koncentrowały się w trzech miejscach: w rejonie stanowiska osadniczego tzw. "Kału Cebuli", na powierzchni kopalni 7-810 oraz rozpoczęto badania kopalni 10-1441. Badania w rejonie stanowiska osadniczego były kontynuacją prac z poprzednich sezonów. Pozostałe dwa obiekty badane były w tym sezonie po raz pierwszy.

Prace wykopaliskowe w rejonie leja krasowego miały na celu rozpoznanie charakteru i intensywności osadnictwa w pobliżu tego obiektu, będącego zarazem najbardziej zbliżonym do pola górniczego miejscem, gdzie możliwe było korzystanie z wody. Wykopy sondażowe 1-9 o łącznej powierzchni 62 m² zlokalizowane zostały na południe i zachód od centrum leja. Pozwoliły na uchwycenie i wydzielenie strefy osadnictwa wokół niego. Jej wyraźne ślady rozciągały się w promieniu ok. 30 m od centrum leja tworząc koncentrację pracowni. W obrębie wykopów uchwyciono materiał pochodzący z fazy obróbki kształtującej i wykańczającej. Przeważają w nim zdecydowanie odpady z produkcji siekier i dłut. Interesującym znaleziskiem są fragmenty ceramiki występujące w towarzystwie krzemienia pastastego, które należy łączyć z tzw. "strefą leśną".

W rejonie szybu 7-810 eksplorowano hałdę gruzu wapniowego otaczającego studnisko szybu. Wyróbiska tej kopalni przebadane były w latach ubiegłych. Badaniami objęto część hałd w kierunku zachodnim od centrum szybu.

Badania miały dostarczyć zarówno materiału dokumentującego fazy sypania hałdy jak również danych odnośnie obróbki krzemienia w położonych tam pracowniach krzemieniarskich. Wykop o wymiarach 5 na 15 metrów przecinał hałdę po osi magistrali przecinającej w poprzek całe pole górnicze. W trakcie badań udało się rozwarstwić gruz pochodzący z różnych faz pracy w kopalni (drażenie szybu, eksploatacja wyrobisk). Przebadano dwie rozdzielające się stratygraficznie i planigraficznie pracownie krzemieniarskie (w sumie ok. 120000 zabytków). Jedną z pracowni stanowiła jednocześnie rodzaj obozowiska górniczego. Natrafiono na ślady dwóch ognisk oraz obiektu - prostokątnej jamy zagłębionej w calcu na około 20 cm. Dużym zaskoczeniem okazało się także odkrycie pozostałości trzech naczyń - amforek, kultury amfor kulistych. Jest to pierwsze znalezisko masowe tej ceramiki w kontekście wyizolowanej pracowni krzemieniarskiej na terenie kopalni krzemionkowych. Znaleziono także dużą ilość uszkodzonych narzędzi górniczych, typowych dla głębokich kopalni krzemionkowych.

Przed rozpoczęciem prac wykopaliskowych w rejonie szybu 10-1441 przeprowadzono na wytypowanym obszarze badania geofizyczne metodą elektrooporową (ekipa PPFT IIKM PAN z Warszawy pod kierunkiem mgr T. Herbicha). W wyniku badań określono granicę maksymalnej głębokości szybu (3 - 4 m od poziomu dna leja) oraz wykluczono możliwość istnienia jakichkolwiek zasypanych jednostek po wewnętrznej stronie pola górniczego w części sąsiadującej z interesującym nas obiektem. W trakcie prac archeologicznych eksplorowano jedynie najbliższe otoczenie szybu - hałdy gruzowe i pracownie krzemieniarskie. Badanie studniska szybowego pozostawiono na sezon następny.

W trakcie eksploatacji zdołano rozpoznać sposób układania hałdy gruzowej zarówno z etapu drażenia studniska szybowego jak i z pracy w niszach wydobywczych. W obrębie hałdy gruzowej i bezpośrednio pod nią odkryto trzy wydzielające się znakomicie pracownie krzemieniarskie. W części zachodniej wykopu pracownia zdeponowana została w spągowej części hałdy i bezpośrednio pod nią. Materiały krzemienne sugerują, że mamy do czynienia z obróbką ostrzy siekier czworosiecznych, ale zdeponowaną pod hałdą pochodzącą z fazy drażenia szybu 1441 i związaną zapewne z szybem 1443. W części północnej wykopu odkryto wkop naruszający częściowo pierwotny układ hałdy, wypełniony materiałem pochodzącym z cyklu produ-

keyjnego siekter dwuściennych. Przebadano cały obszar sąsiadujący bezpośrednio z szybem 10-1441 w warstwie do głębokości ok. 55 cm osłagając na całym obszarze całość.

Zabytki znajdują się w magazynach PMA oraz w Krzemionkach.

Badania leja krasowego zamykają rozpoznanie tego stanowiska, podobnie w rejonie szybu 7-610. Nie będą już kontynuowane. W przyszłym roku kontynuowane będą badania szybu 10-1441 - eksplorowane będzie studniisko szybu i nisze wydobywcze.

Łańcut,
woj. rzeszowski,
st. 3

Muzeum Okręgowe w Rzeszowie

Badania prowadziła mgr Aleksandra Gruszczyńska. Finansowało Muzeum Okręgowe w Rzeszowie. Siódmy sezon badań. Osada kultury ceramiki wstęgowej rytej.

Osada położona jest w północnej części miasta na lessowym wzgórzu, nad rzeczką Mikošką. Badania miały charakter ratowniczy (planowana budowa osiedla mieszkaniowego).

Przebadano obszar o powierzchni 5,5 ara. Wyeksplorowano 20 jam oraz 36 śladów po słupach, które stanowią ślady zarysu 4 nazłecznych chat słupowych (zbadanych częściowo).

Materiał zabytkowy stanowi w większości ceramika, zaliczana do średniej i późnej fazy ceramiki wstęgowej rytej. Ponadto znaleziono 26 zabytki krzemienne, wśród których wyróżniono: odlupki, wióry, drapacze, przekłuwacze. Większość z nich wykonana jest z krzemienia wołyńskiego i świeciechowskiego. Odkryto również trzoneczkowaty grot z obsydianu, nlewiełki fragment kamiennego topora oraz 2 rozcieracze kamienne.

Materiały i dokumentację z badań złożono w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie.

Badania będą kontynuowane.

Ławny Laszek, gm. Piecki, woj. olsztyńskie, st. 3 - patrz okres wpływów rzymskich.

Łącko, gm. Pakość,
woj. bydgoskie,
st. 6A

Uniwersytet In. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii Zakład Prahistorii
Polski w Poznaniu

Badania prowadził zespół pod kierownictwem doc. dr hab. Aleksandry Cofty-Broniewskiej. Finansowały Uniwersytet Jagielloński i Łódzki. Drugi sezon badań. Obozowisko z fazy I ("AB") kultury pucharów lejkowatych.

W związku z odlesieniem znacznych obszarów wokół stanowiska podjęto prace uzupełniające. W ich efekcie odkryto kolejne obozowisko z fazy AB kultury pucharów lejkowatych. Przebadano 50 m². Zarejestrowano kilkadziesiąt fragmentów ceramiki (w tym kilka tylko z ornamentem) oraz około 130 krzemieni (około 20% z nich to wytwory z krzemienia czekoladowego). Odkryto także dołki postępowe i jamę.

To nowo odkryte obozowisko znajduje się w odległości około 50 m w kierunku na północ od badanego w 1973 r. stanowiska 6. Nadano mu numer 6A. Materiały przechowywane są w ZAP UAM.

Ze względu na wagę poznawczą tego zespołu, badania będą kontynuowane.

Łubcze, gm. Jarczów,
woj. zamojskie,
st. 24

Muzeum Regionalne im. J. Petera
w Tomaszowie Lubelskim

Badania prowadziła mgr Jolanta Bagińska. Finansowało Muzeum Okręgowe w Zamościu. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko kurhanowe kultury ceramiki sznurowej.

Cmentarzysko kurhanowe w Łubczu odkryto w trakcie AZP wiosną 1987 roku. Cmentarzysko położone jest na północnej krawędzi doliny Rzeczycy. Szereg kopców usytuowanych na znajdującym się tam garble terenowym ciągnie się od Werczycy do Hubinka. Stanowisko nr 24 to dwa kopce, z których mniejszy (nr 1) objęty został badaniami mającymi na celu ustalenie jego chronologii i przynależności kulturowej. Nasyp kopca średnicy ok. 10-12 m bardzo słabo rysował się na powierzchni, został on prawie całkowicie zniwelowany podczas orki. Na kopiec naniesiono kwatery o wymiarach 15 x 10 m, którą następnie eksplorowano poszczególnymi ćwiartkami.

W centrum kurhanu (w ćwiartce północno-zachodniej) znajdowała się jama grobowa o wymiarach 310 x 220 cm i formie trapezu z zaokrągloną narożami, orientowana po osi W-E. Pochówek wyposażony był w dwuuchą amforę zdobioną pod wylwem niedbale rytymi pozio-